

Výzkumný tým Mendelovy univerzity v Brně rozšiřuje zkoumání plýtvání potravinami i na další města ČR

Výzkumnice z PEF MENDELU se věnují už více než 7 let tématu plýtvání potravinami z nejrůznějších úhlů pohledu. Jejich cílem je najít metody a prostředky, jak ovlivnit domácnosti i jednotlivce, aby snížili množství vyhozených potravin do popelnic a podle dostupných dat se to daří. Po podrobném zkoumání chování domácností v různých zástavbách v Brně, se výzkumnice zaměřily na generaci Z a vloni výzkumný tým PEF MENDELU provedl v rámci projektu Prague Food Waste rozborů odpadů v různých lokalitách v Praze. Aktuální výsledky rozborů přinesly mimo jiné také informace umožňující srovnat chování spotřebitelů v Brně a Praze.

Podle čerstvých dat z projektu Prague Food Waste panuje velký rozdíl mezi tím, kolik lidé odhadují, že vyhodí, a skutečností. *„Rozbory směsného komunálního odpadu ukázaly, že každý obyvatel vyhodí průměrně 26 kg potravin ročně, tedy asi 0,5 kg týdně. Více než dvě třetiny (70 %) respondentů však odhaduje, že vyhazuje méně, než kolik ukazují data, a 12 % nedokáže množství odhadnout vůbec. Oproti dřívějším výsledkům z rozborů odpadu v Brně (2019-2022) se v Praze aktuálně nacházelo v odpadu potravin o něco méně,“* uvedla hlavní řešitelka projektu Lucie Veselá.

Vyhozené potraviny tvoří přibližně 13 % směsného komunálního odpadu (SKO). Nejčastěji lidé vyhazují ovoce, zeleninu a pečivo. Výzkumnice odhalily, že množství a skladba plýtvání potravinami úzce souvisí s typem zástavby v urbanizovaných lokalitách. Zaměřily se na pět odlišných typů zástaveb, konkrétně na sídlištní, vilovou, venkovskou, vyloučenou a luxusní. *„Nejvíce se plýtvá v zástavbě s luxusními domy, kde v porovnání s jinými zástavbami lidé častěji vyhazují hotová jídla. Na sídlišťích se zase ve vyšší míře plýtvá pečivem,“* doplnila spoluřešitelka projektu Andrea Králiková.

Napříč různými typy zástavby se ukazují rozdíly mezi sociálními skupinami, které výrazně ovlivňují nejen míru plýtvání potravinami, ale i jeho příčiny. *„Nízkopříjmové domácnosti zpravidla lépe plánují spotřebu a více sledují data spotřeby. Naopak u domácností s vyššími příjmy jsou častým důvodem vyhazování potravin nesplněná očekávání – jednoduše jim nechutnají. Rozdíl je také možné pozorovat u motivace ke snížení plýtvání, zatímco u nízkopříjmových převažuje snaha ušetřit, vyšší příjmové*

skupiny více slyší na argumenty spojené se sociální a ekologickou odpovědností,” objasnila výzkumnice Irena Baláková.

Závěry výzkumu potvrzují nutnost cílené komunikace – rozdílné motivace různých skupin vyžadují rozdílné přístupy. *„U nízkopříjmových skupin se osvědčují tradiční nástroje, jako jsou letáky a online forma komunikace, zatímco vyšší příjmové domácnosti lépe osloví spíše digitální komunikace, například preferují i podcasty,”* uvedla Veselá.

Výsledky výzkumu byly následně použity pro tvorbu návrhu cílené komunikační kampaně a vznikl výstup v podobě [manuálu Jak šetřit jídlem v domácnostech](#). Ten je určen pro municipality, kterým má poskytnout jednoduchý návod, jak komunikovat problematiku plýtvání potravinami s městskými domácnostmi. Vedle analýz z domácností byla součástí projektu také měření v pražských školách, domovech pro seniory a nemocnicích. Cílem bylo nejen získat spolehlivá data, ale i poskytnout veřejné správě doporučení, jak plýtvání potravinami předcházet.

Projekt Prague Food Waste (SS06010276) měl za cíl zjistit hmotnost a složení potravinového odpadu v různých typech domácností v Praze, jídelnách základních škol, domovů pro seniory a nemocnic. Spolupracovaly na něm organizace Zachraň jídlo, Mendelova univerzita v Brně a výzkumné organizace INESAN a GREEN Solution. Projekt byl spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR a Ministerstva životního prostředí v rámci Programu Prostředí pro život. Program je zaměřen na podporu projektů ve veřejném zájmu.

Kontakt pro bližší informace: Ing. Lucie Veselá, Ph.D., lucie.vesela@mendelu.cz, +420 604 375 757, Ústav marketingu a obchodu PEF MENDELU, zachranjidlo.cz